

An aerial photograph of a lush green forest. A stream flows through the center of the forest, and a small pond is visible in the lower right. The trees are dense and vibrant green, with some shadows cast across the canopy.

Natura 2000-handleplan 2016 - 2021

Kattehale Mose

**Natura 2000-område nr. 137
Habitatområde H121**

27. januar 2017

Kolofon

Titel: Natura 2000-handleplan 2016-2021 for Kattehale Mose

Udgiver: Allerød Kommune
Bjarkesvej 2
3450 Allerød
www.alleroed.dk

ALLERØD KOMMUNE

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År: 2017

ISBN nr.: *Bemærk: Indsættes først efter politisk godkendelse af handleplanen*

Må citeres med kildeangivelse

Forsidefoto:

Luftfoto af Kattehale Mose juni 2012, efter den omfattende naturgenopretning. Før 2012 var nogle af de eneste større tilbageværende lysåbne arealer i Kattehale Mose kun omkring søen nederst mod højre i fotoet. Selv disse arealer var også truet at tiltagende tilgroning. Naturtypen Skov på tørvemose har således udbredt sig meget og har presset de lysåbne naturtyper i området. Fotograf: Johan Hammar for Allerød Kommune.

Indholdsfortegnelse

Resumé	4
Baggrund	5
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan	7
Behov for indsatser	8
Indsatser fordelt på aktører	9
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	11
Bilag 1: Sammendrag af den satslige Natura 2000 plan	12
Bilag 2: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget	15
Bilag 3: Oversigtskort	16

Stor kærguldsmed i Kattehale Mose. Foto: juni 2013, Kurt Borella Allerød Kommune

Resumé

Handleplanen for Kattehale Mose beskriver den indsats, der skal gennemføres i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Målet er at bevare og fremme de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte. Der vil i særlig grad skulle ske en indsats for At bevare naturtyperne "Hængesæk", "Skovbevokset tørvemuld", "Stor vandsalamander" og "Stor kærguldsmed".

Indsatsen i denne planperiode er rettet mod at bibeholde de opnåede resultater af en gennemgribende naturgenopretning 2012-2014 i EU LIFE projektet Dragonlife. Dette vil blive gjort ved en målrettet pleje samt monitoring af udviklingen. Plejen tilsigter aktiv indsats på at bibeholde de nu genskabte lysåbne arealer og så vidt muligt ikke at påvirke de veludviklede arealer med delvis eller helt uberørt skovbevokset tørvemuld. Særlige tiltag i driften udføres for et bevare de gendannede små åbne vandflader i hængesækken for at tilgodese de to udpegningsarter.

Indsatsen udføres udelukkende af Allerød Kommune og gennemføres i dialog med de private lodsejere der ejer en del af det plejkrævende areal.

Se oversigtskort i Bilag 3.

Vandhulsundersøgelser i et af de i 2012 ryddede områder i Kattehale Mose. Undersøgelserne var en del af et vandhulskursus i forbindelse med et søseminar i EU interreg projektet Lake-Admin Juni 2014. Foto: Ole Dahlqvist Sørensen, Allerød Kommune

Baggrund

Miljø- og Fødevarerministeriet har udarbejdet Natura 2000-planer for 252 udpegede Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det Europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan findes på Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning's hjemmeside:

<http://svana.dk/natur/natura-2000/natura-2000-planer/planer/natura-2000-planer-2016-21/>

Kattehale mose og tilhørende rapporter kan findes ved at søge i menuen på siden eller find rapporten direkte her http://svana.dk/media/189370/137_n2000plan_2016-21.pdf

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Allerød Kommune på grundlag af Statens Natura 2000-plan 2016-2021 for område nr. 137 Kattehale Mose.

Kommunen er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område - bortset fra skovbevoksede, fredskovspligtige arealer, der varetages af Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning i 12-årige planer. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat.

Kommunerne og Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Der er på de fredskovspligtige arealer som noget nyt kortlagt skovhabitatnaturtypen bøg på muld (9130).

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-område, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner.

Naturstyrelsen og Kirkeministeriet ved Blovstrød Menighedsråd er offentlig lodsejer af mindre arealer i Kattehale Mose. Ingen af disse myndigheder har meldt ud med ønske om at gennemføre egne drift og plejeplaner i området.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 1251 af 29. september 2016 med senere ændringer), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

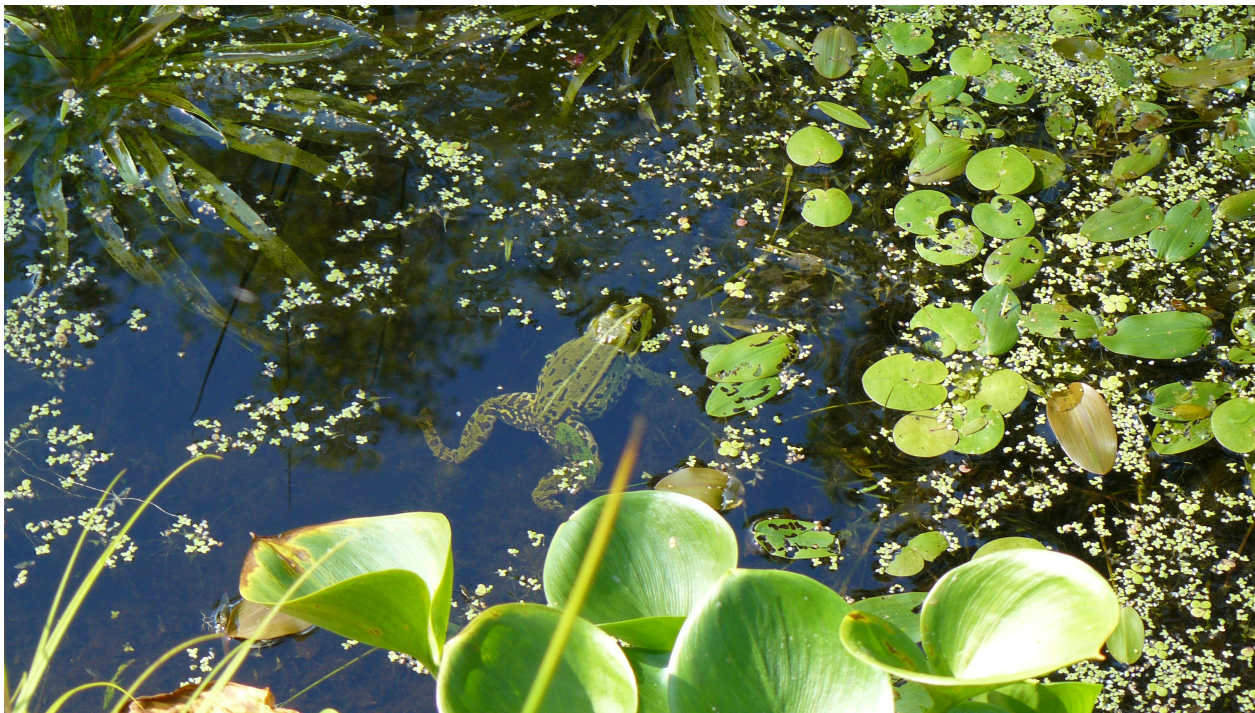
Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. december 2015). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering.

Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer.

Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering. Afgørelsen herom vil, i form af en screening, meddeles samtidig med offentliggørelsen af udkast til handleplanen.

En af de mange beboer i Kattehale Mose, Grøn frø. Vandhullerne i Kattehale Mose er hjemsted for en række padde- og guldsmede arter, blandt andet den sjældne grøn mosaikguldsmed. Foto: august 2013 (fra et af de oprensede vandhuller februar 2012) Kurt Borella, Allerød kommune

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende perioden arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1. Der er gennemført følgende tiltag finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler:

Allerød Kommune	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
	Oprensning af et vandhul	0,15 ha	0,15 ha
	Pleje af naturgenoprettede arealer og generel naturpleje	Forsøg på opretholdelse af i 2012-2014 opnåede tilstand ved pleje af naturarealer	
	Sikring af levesteder for Stor Kærguldsmed og Stor vandsalamander	De ovenfor nævnte tiltag	

Tabel 2. Følgende projekter er finansieret via LIFE midler og kommunens medfinansiering:

LIFE projekt Dragonlife* og Allerød kommune	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
	Oprensning af vandhuller	0,25 ha realiseret	0,25 ha realiseret
	Etablering af vandhuller	0,15 ha realiseret	0,15 ha realiseret
	Sikring af levesteder for Stor Kærguldsmed og Stor vandsalamander	Vandhulerne ovenfor I alt 4 stk	Vandhulerne ovenfor I alt 4 stk
	Rydning	0,6 ha realiseret	0,55 ha realiseret
	Interessant inddragelse i form af flere rundvisninger i Kattehale Mose for offentligheden, projektpartnere, interesseorganisationer, Skovskolen, kommunens politikere og andre. Nogle ture gennemført af lokale NGO'er (DN, Dansk Vandrelaug mv.) ofte i samarbejde med Allerød Kommune. Resten er gennemført af Allerød Kommune i forrige planperiode.		

*LIFE begrundelse: LIFE08NAT/EE/000257 DRAGONLIFE stor kærguldsmed og løgfrø (ikke relevant her)

Gennemførelse af EU-LIFE projektet Dragonlife. Tilgroningen er tydelig. Foto: Februar 2012 Kurt Borella, Allerød Kommune

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for Natura 2000 område nr. 137 Kattehole Mose, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan kan ses i bilag 1, mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 2.

På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Der er tale om kontinuert pleje der også rækker ud over indeværende planperiode.

Tabel 3. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats*	Ny indsats	Samlet behov for indsats**
Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand*	Fortsat pleje for opretholdelse af <i>nuværende</i> tilstand. Rydning af uønsket opvækst.	1,15 ha	0 ha	1,15 ha
Brunvandede søer og vandhuller	Fortsat pleje for opretholdelse af <i>nuværende</i> tilstand. Mindre oprensninger for at bibeholde åbent vandspejl.	0,8 ha	0 ha	0,8 ha
Næringsrige søer og vandhuller	Fortsat pleje for opretholdelse af <i>nuværende</i> tilstand. Mindre oprensninger for at bibeholde åbent vandspejl.	0,35 ha	0 ha	0,35 ha
Bøg på muld	Urørt skov og skov der drives ekstensivt. Ingen ændringer forventes nødvendige (eventuel en smule pleje ved farlige træer/væltede træer ud over stier mv.)	0 ha	0 ha	0 ha
Skov på tørvemuld	Urørt skov (eventuel en smule pleje ved farlige træer/væltede træer ud over stier mv.)	0 ha	0 ha	0 ha
Sammenbinding af naturtyper	Ikke noget behov naturtyperne er samlet i området	0 ha	0 ha	0 ha
Ny habitatnatur	Ikke noget behov	0 ha	0 ha	0 ha

*Igangværende indsats fortsættes hvert år i form af drift og pleje.

**Niveauet af den fremtidige indsats skal justeres efter behovet, alt efter graden af tilgroning af lysåbne naturtyper og åbne vandflader. Et fast niveau forsøges fastlagt i 2016.

Tabel 4. Behov for forvaltningstiltag for arter ud over indsatser for naturtyper

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats*	Ny indsats	Samlet behov for indsats**
Sikring af egnede yngleområder for Stor Kærguldsmed ved kontinuer pleje	8 områder	0 områder	8 områder	
Sikring af egnede yngleområder for Stor Vandsalamander ved kontinuer pleje	8 områder	0 områder	8 områder	

* Omfatter samme arealer som søerne omtalt i tabel 4. De 8 områder er de vigtigste vandflader i Kattehole Mose. Indsats og pleje af disse søer/vandhuller er udført i forbindelse med EU-LIFE projektet Dragonlife og fortsat i form af opfølgende pleje.

**Indsatsen kræver fortsat kontinuer pleje efter behov og med speciel bevågenhed mht. supplerende monitorering udover NOVANA overvågningen, for at sikre at den rette pleje udføres for de to arter.

Indsatser fordelt på aktør

I Natura 2000-planen indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne. Retningslinjerne er alle gennemgået nedenfor.

Der er ikke tabeller over indsatsfordeling mellem Allerød kommune og forskellige offentlige myndigheder samt private lodsejere, der har jord i området.

Allerød kommune forventes at udføre den nødvendige pleje for målopfyldelsen. Det vurderes i kommunen, at det vil være den mest rationelle, praktiske og fagligt mest fornuftige løsning, at kommunen forestår hele naturplejen i Kattehale Mose.

Allerød kommune forventer at gennemføre den nødvendige pleje på kommunalt og privat ejede arealer i samråd med de private lodsejere. Staten ejer en del arealer med de udpegede naturtyper. Disse arealer er stort set skovtyper som vil have det bedst ved at forblive urørt skov eller skov i ekstensiv drift. Allerød kommune forventer derfor ikke, at statsskoven eller andre lodsejere gennemfører tiltag, men ved urørt eller ekstensivt drevet skov er med til at sikre skovnaturtyperne i området.

Således ser Allerød kommune heller ikke noget behov for at der foreligger drift- og plejeplaner for andre end Allerød kommune Naturstyrelsen er selv ansvarlig for tiltag på deres arealer hvad angår skovnaturtyper). Allerød Kommune forventer at udarbejde en kontinuer drift- og plejeplan for området i løbet af 2016-2017, der dækker behovet jf. denne handleplan.

Generelle retningslinjer

1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.

Alle tilladelser til aktiviteter der kan tænkes at påvirke N2000 området gennemgås for eventuelle konsekvenser for Natura 2000 området som foreskrevet i lovgivning

2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.

Kattehale Mose indgår i Allerød Kommunes opgavekatalog for drift og pleje af kommunens naturarealer. Heri indgår efter aftale og løbende dialog også de privat ejede arealer i Kattehale Mose, der har behov for naturpleje.

3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.

Disse arter indgår som et centralt element i Allerød kommunes arbejde med naturpleje indsatsen i Kattehale Mose.

4. Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.

Indsatsen for de lysåbne arealer har skabt et samlet centralt lysåbent område indeholdende eller grænsende op til de andre naturtyper der udgør udpegningsgrundlaget i Kattehale Mose. Således er alle de udpegede naturtyper udbredelse beliggende i et sammenhængende netværk i området.

5. Hydrologiprojekter finansieret via landområdesprogrammet, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.

EU-LIFE projektet Dragonlife er afsluttet og følges op af vedligeholdende naturpleje.

6. For skovnaturtyper skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtelsen.

Allerød kommune har større arealer med urørt skovbevokset tørvemose som bibeholdes som sådan. Der forventes heller ikke taget initiativ til yderlige skovrydning. Allerød kommune anser efter Dragonlife projektet, at der nu er en fornuftig balance mellem de lysåbne og de skovbevoksede naturtyper. I projektet Dragonlife blev lysåbne naturtyper prioriteret frem for de skovbeklædte naturtyper, helt i tråd med anbefalingerne i Statens naturplan for Kattehale Mose.

7. Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Dette er hele essensen i, hvad Allerød Kommune foreslår gennemført fremadrettet i denne plan.

Område specifikke retningslinjer

1. Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på stor kærguldsmed, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Leve- og Yngle vilkårene for stor kærguldsmed og stor vandsalamander er helt centrale parametre for hvordan Allerød Kommunes fremtidige drift i detaljer vil blive udført. Løbende justeringer vil blive foretaget alt efter, hvordan de to arter reagerer på kommunens løbende naturpleje, hvad angår populations-størrelserne og yngel aktiviteterne for de to arter.

2. Det er en fælles opgave for kommuner og offentlige lodsejere at aftale nærmere på hvilke arealer og i hvilke kommuner, den konkrete indsats skal foregå.

Allerød Kommune vil holde en løbende dialog med de involverede lodsejere, men lægger op til, at kommunen overordnet styrer og udfører plejen.

Prioritering af den forventede indsats

Da indsatsen fra Allerød Kommunes side går på at opretholde den opnåede tilstand i 2012-2014, og at dette dækker alle målsætninger for Kattehale Mose, er der IKKE udarbejdet en prioritering af indsatsen.

Indsatsen fra planperioden 2009-2015 vurderes at være gennemført og sammenhæng i naturen og levesteder for arter vurderes ligeledes at være opfyldt med den nuværende tilstand.

Den fremtidige pleje skal altså sikre, at den nuværende gode tilstand giver de forventede resultater i form af naturtyper og arters gode tilstand.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

I og med at naturhandleplanen lægger op til at Allerød kommune varetager alle aktive tiltag, vil kommunen holde en løbende dialog med lodsejere og andre offentlige forvaltninger, der har jord i Natura 2000 området og aftale nærmere om den løbende drift, Allerød Kommune vil udføre i planperioden.

Allerød kommune vil fortsat jævnligt afholde offentlige ture og ture for interessenter i området for at fortælle om den unikke natur samt dennes udvikling, beskyttelse og pleje.

Tabel 5. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan
Orientering af Allerød Kommunes Grønne Råd om projektstatus	Kommunen afholder møder 2 gange årligt med det Grønne Råd. De vil blive orienteret om denne plans indhold efter behov og eventuelt inviteret på tur i Kattehale Mose i planperioden.	Hele planperioden
Offentlige ture	Offentlige ture efter behov, ønsker og muligheder (kan være i samarbejde med lokale NGO'er)	Hele planperioden
Faglige ture	Mulige faglige ture med politikere, andre kommuners naturmedarbejdere mv. via faglige netværk. Alt efter muligheder, ønsker og behov.	Hele planperioden
Lodsejere	Mulighed for lodsejerture hvis dette ønskes af lodsejerne	Efter behov
Vedligeholdelse af publikumsfaciliteter	Allerød Kommune vil vedligeholde skilte samt trampestien, der går på tværs af selve Kattehale Mose. Denne sti er meget anvendt af borgerne i kommunen og de lokale beboere. Tillige vedligeholdes publikumsfaciliteter der servicerer Kattehale Moses besøgende, men som ligger udenfor selve N2000 området (parkering, andre stier mv.)	Hele planperioden
Information	Allerød Kommune informerer via hjemmeside samt foldere om beskyttelsen og plejen af området og med en speciel folder udarbejdet i EU-LIFE projektet Dragonlife om udpegningsarten Stor Kærguldsmed, der er Allerød Kommunes ansvarsart.	Hele planperioden

Danmarks Naturfredningsforening's lokalafdeling arrangerede offentlig tur for borgerne til Kattehale Mose for at fremvise naturgenopretnings projektet. Foto: April 2012, Kurt Borella, Allerød Kommune

Bilag 1: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan

Sammenfattende redegørelse – Natura 2000 område N137, Kattehale Mose

Denne sammenfattende redegørelse er udarbejdet i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer. Redegørelsen er udarbejdet med afsæt i miljørapporten til forslag til Natura 2000-plan, og er anvendt som beslutningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planens vedtagelse.

Redegørelsen består af en overordnet redegørelse for Natura 2000-planens miljøformål og de indsatser, der planlægges gennemført inden for området. Den endelige gennemførelse af de planlagte indsatser fastsættes i konkrete aftaler eller afgørelser, som følger op på kommunale handleplaner samt statslige drifts- og plejeplaner, hvorfor der ikke kan foretages en konkret vurdering på arealniveau i denne redegørelse.

Den gældende Natura 2000-plan gælder for de fredskovpligtige, skovbevoksede arealer frem til 2021, mens den nye Natura 2000-plan, som gælder fra 2016 til 2021 fastlægger indsatsen for de skovbevoksede arealer, der ikke er fredskovpligtige. Der sker ikke en ændring af indsatsen for disse arealer som følge af den nye plan. Indsatsen er dermed vurderet i miljørapporten for planperioden 2009-2015, og er derfor ikke vurderet på ny.

Formålet med Natura 2000-planerne og planernes miljøpåvirkning

Natura 2000-planerne har til formål at forbedre tilstanden for de naturtyper og arter, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte. Indsatsen gennemføres ved at iværksætte foranstaltninger, der medvirker til at sikre naturtyperne samt medvirker til, at den pleje, der er nødvendig for en række lysåbne naturtyper, gennemføres.

Som det fremgår af afsnit 1.3 i miljørapporten, vil Natura 2000 planen overordnet set have en betydelig positiv indvirkning på den biologiske mangfoldighed. Indsatsen for at forbedre tilstanden for de naturtyper og arter, der er omfattet af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, vil også have en positiv indflydelse på øvrige arter og naturtyper i området.

I Natura 2000-område nr. 137 arbejdes der for at sikre en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje. Indsatsen vil foregå på de arealer, der i forvejen er beskyttet som habitatnatur og efter naturbeskyttelseslovens § 3, og indsatsen vurderes derfor ikke som udgangspunkt at få betydning for de vurderinger, der skal gennemføres efter habitatdirektivet, når der meddeles tilladelse til projekter efter sektorlovgivningen.

Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter. Indsatsen kan få betydning for de vurderinger, der skal gennemføres efter habitatdirektivet, når der meddeles tilladelse til projekter efter sektorlovgivningen. Indsatsen vil som udgangspunkt ske på allerede beskyttede naturarealer eller i tilknytning til eksisterende levesteder, og Naturstyrelsen vurderer derfor, at påvirkningen vil være minimal.

Der arbejdes for at sikre sammenhængende naturarealer. Indsatsen kan få betydning for de vurderinger, der skal gennemføres efter habitatdirektivet, når der meddeles tilladelse til projekter efter sektorlovgivningen. Indsatsen vil som udgangspunkt ske på eller i tilknytning til allerede beskyttede naturarealer, og naturstyrelsen vurderer derfor, at påvirkningen vil være minimal.

Det fremgår af miljørapporten for planforslaget, at Natura 2000-planen medvirker til at øge landskabsværdien og sikre den biologiske mangfoldighed, hvilket medvirker til at sikre befolkningen større naturoplevelser. Natura 2000-planens indsats vurderes desuden at medvirke til tilbageholdelse af kvælstof, og dermed bidrage til opnåelse af vandområdeplanens mål.

Hvordan er miljørapporten taget i betragtning?

Sideløbende med udarbejdelsen af forslagene til Natura 2000-planerne har Naturstyrelsen foretaget en vurdering af planernes sandsynlige, væsentlige effekter på miljøet. I miljørapporten for Natura 2000-planen for Natura 2000 område nr. 137 er der foretaget vurderinger af planens indvirkning på en række miljøforhold, herunder biologisk mangfoldighed, i forhold til de lokale forhold i dette Natura 2000 område.

Det fremgår af miljørapporten, at en konkret vurdering af indsatsens påvirkning af miljøet forudsætter kendskab til, hvor indsatsen konkret gennemføres. Dette fastlægges ved opfølgningen på Natura 2000-planen i de kommende kommunale handleplaner samt i de statslige drifts- og plejeplaner.

Vurderingen af planens sandsynlige væsentlige virkninger på miljøet viste, at foruden en positiv virkning på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områderne vil indsatsen også have en positiv effekt på den biologiske mangfoldighed og have en betydning for opnåelse af vandområdeplanens mål, idet naturpleje også bidrager til begrænsning af udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet.

Hvordan er udtalelser, der er indkommet i høringsfasen taget i betragtning?

Forslag til Natura 2000-plan med tilhørende miljørapport for perioden 2016-2021 var i høring i perioden 19. december 2014 til 10. april 2015.

Naturstyrelsen har ikke modtaget hørings svar vedrørende miljørapporten for område nr. 137. Naturstyrelsen har udarbejdet både et generelt høringsnotat for Natura 2000-planerne og et områdespecifikt høringsnotat, hvor Naturstyrelsens bemærkninger til de indkomne hørings svar fremgår. Høringsnotatet er tilgængeligt på Naturstyrelsens hjemmeside.

Alternativer, der har indgået i miljøvurderingen

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og herved fremme den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper/arter. En sådan prioritering fremgår af planens afsnit, der beskriver de modstridende interesser.

I området ses stedvist en opvækst af træer og buske i den lysåbne naturtype hængesæk (7140). I nogle tilfælde vil disse kunne udvikle sig til skovnaturtyper, men det prioriteres højere at sikre områdets areal og tilstand af lysåben hængesæk. Skovbevoksede tørvemoser (91D0), der er et resultat af en kolonisering af en tidligere ubevokset mosetype som følge af menneskelig påvirkning, kan nedprioriteres til fordel for hængesæk (7140). Så vidt muligt bevares gamle bevoksninger af skovbevokset tørvemose.

Overvågning af Natura 2000-planens effekt

Natura 2000-indsatsen overvåges i forhold til udpegningsgrundlaget og naturværdiernes tilstand via det nationale overvågningsprogram NOVANA, som Miljø- og Fødevareministeriet er ansvarlig for.

Overvågningen vil over tid vise, om de planlagte indsatser har den forventede effekt på naturtypernes tilstand.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området Kattehale Mose er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og/eller arters levesteder: Hængesæk (7140), skovbevokset tørvemose (91D0) og stor kærguldsmed.

Natura 2000-planens målsætninger og indsatsprogram er væsentlige elementer i beskyttelsen af disse og af en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier.

Natura 2000-området Kattehale Mose ligger i Nordøstsjælland ca. 1 km sydøst for Allerød. Dets samlede areal er ca. 8 ha. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H121 og afgrænses som vist i basisanalysen. På Naturstyrelsens hjemmeside samt i figuren nedenfor er angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Lidt af området, i alt knapt 1 ha, er statsejet.

Natura 2000-området indgår i et større forløb af moser, gamle ler- og tørvegrave, skov, krat og åbent græsningssland, som strækker sig sydpå fra Allerød mellem Ravnholt Skov og Sønderskov.

Kattehale Mose var oprindeligt en lille højmos. Siden blev mosen brugt til tørvegravning, Det meste af den består derfor i dag af gamle tørvegrave med varierende vandstand, hvor der nu er udviklet småsøer og næringsfattige, mere eller mindre flydende bevoksninger med tørvemosser. Desuden er meget af mosen groet til med krat og skov siden tørvegravningen, selvom en del dog er ryddet i de senere år.

I udpegningsgrundlaget for området indgår bl.a. de brunvandede søer og vandhuller i de tidligere tørvegrave. I udpegningen indgår desuden de åbne, mere eller mindre flydende arealer af hængesæk, hvor tørvemosser og andre planter knyttet til næringsfattig, sur bund er vokset hen over tørvegravene. Endelig indgår bl.a. arealer af skovbevokset tørvemose med især birk, der har bredt sig efter tørvegravningen.

Mosen har i mere end hundrede år været kendt for sin specielle flora og insektfauna.

Blandt de arter, som området er udpeget for, har det især betydning for stor kærguldsmed, der yngler i nogle af tørvegravene. Kattehale Mose udgør et af de vigtigste blandt de få ynglesteder der er tilbage i Danmark.

Desuden findes der stor vandsalamander i form af i hvert fald voksne individer.

I mosen findes en bestand af grøn mosaikguldsmed, der også er internationalt beskyttet, men ikke indgår i udpegningen af Natura 2000-området

Det meste af området er fredet, idet forskellige fredninger omfatter i alt godt 6 ha. indenfor området. Den største og nyeste af fredningerne omfatter desuden arealer videre op omkring Allerød Sø nord for området. Natura 2000-området ligger i Allerød Kommune og indenfor vandplanområdet vandområdedistrikt Sjælland (hovedvandopland Øresund).

De væsentligste naturforvaltningsmæssige opgaver i området knytter sig til fortsat sikring af pleje på de lysåbne naturarealer.

En mere detaljeret områdebeskrivelse findes i basisanalysen.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Mange af de naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, vurderes at være påvirket af atmosfærisk kvælstofdeponering (eutrofiering). Flere steder er der [på grund af dette og på grund af naturlig succession](#) problemer som følge af tilgroning.

Fra 2012 til 2016 er der allerede begyndt en hvis opvækst af træer. Disse er ryddet i vinteren 2016. Foretages der ikke en fremadrettet og målrettet naturpleje af arealerne, vil de lysåbne naturtyper vokse ind i en permanent skovtilstand og derved fjerne livsgrundlaget for Stor Kærguldsmed og andre sjældne og bevaringsværdige arter i området. Foto: September 2016, Anne Larsen, Allerød Kommune

Bilag 2: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af habitatområde N 137 samt resultat af kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-området:
Hele Natura 2000 område 137 er beliggende i Allerød Kommune

Tabel 6. Naturtyper, areal og naturtilstand af kortlagte naturtyper

Naturtype nr.	Naturtype navn	Areal ha ifølge N2000 planen	Areal ha Vurderet 2015 *	Naturtilstand ***					I alt	
				I	II	III	IV	Ingen tilstand	ha	stk
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	0,35	0,35**					2 stk		2
3160	Brunvandede søer og vandhuller	0,5	0,8					7 stk		7
7140 2010-2012	Hængesæk og andre kærsmfund dannet flydende i vand	0,45	1,15	0	0,35	0,1	0		0,45	
7140 2004-2006	Hængesæk og andre kærsmfund dannet flydende i vand	0,45	-			0,45			0,45	
9130	Bøg på muld	-	-							
91D0	Skovbevoksede tørvemoser	4,3	3,3	1,85				2,45	1,85	
I alt										
1042	Stor kærguldsmed (<i>Leucorrhina pectoralis</i>)	-	-					X		
1166	Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)	-	-	1	3	1				5

*Vurderet efter LIFE Projektet Dragonlife er gennemført 2012-2014. I alt 1,9 ha vurderes at være blevet plejet intensivt heraf vurderes 1 ha at være blevet ny naturtype primært skovbevokset tørvemose der er ændret til vandhuller og hængesæk og andre kærsmfund. Resten vurderes at have opnået en bedre naturtilstand ved oprensning af vandhuller mv.

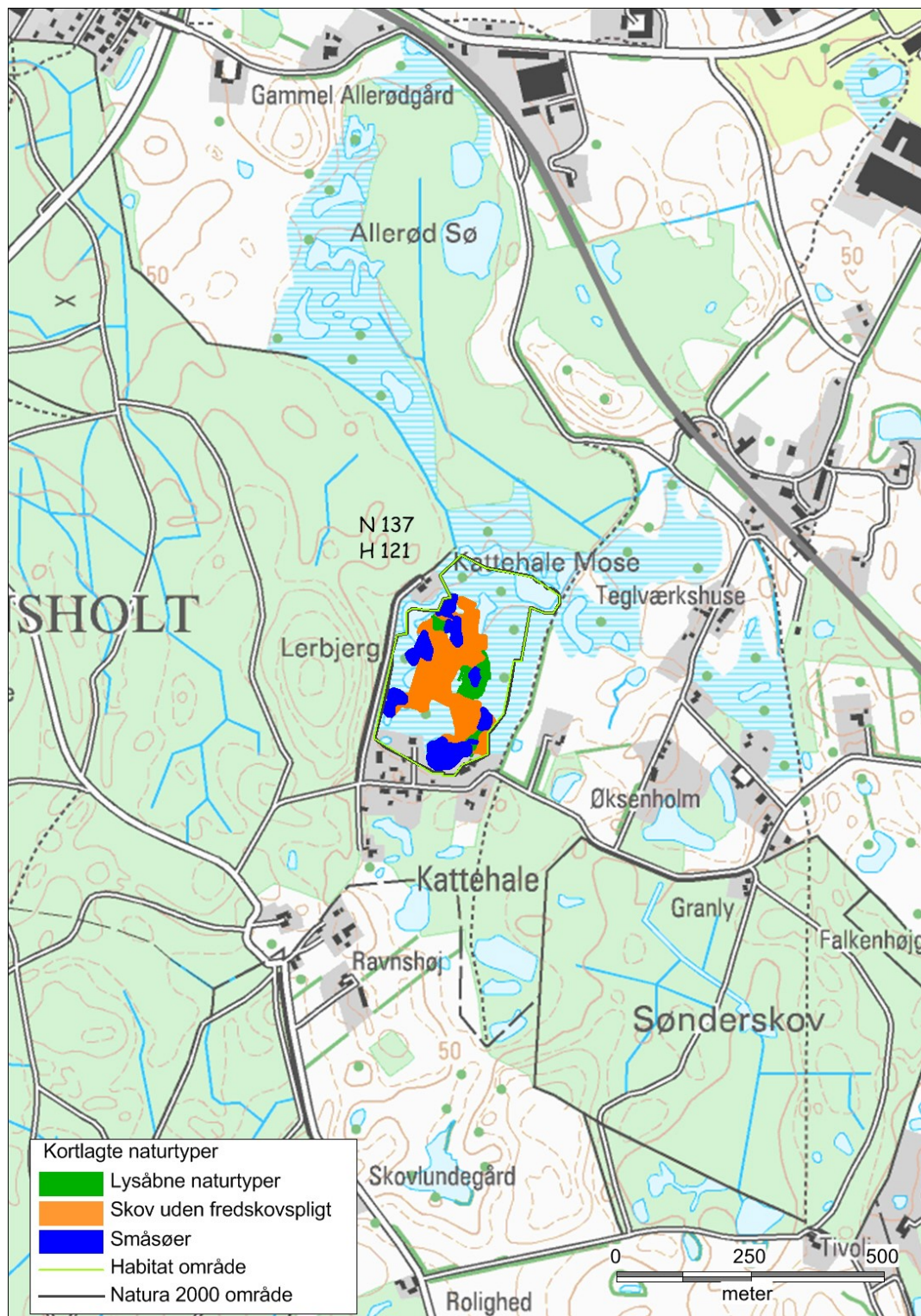
**ca 0,3 ha er oprenset i 2014 (1 af de 2 søer)

*** Kommunen har ikke vurderet efter denne naturtilstands metode efter Dragonlife. Denne monitoring er Staten ansvarlig for.

Område med skovbevokset tørvemose før naturprojekt 2012-2014. I dag er området delvis lysåben natur. Foto oktober 2011, Ole Dahlqvist Sørensen, Allerød Kommune

Bilag 3: Oversigtskort

Kort fra Statens Basisanalyse for naturplan 2016-2020 for Kattehole Mose. Kortet viser en oversigt over udstrækningen af de kortlagte naturtyper, der udgør en del af områdets udpegningsgrundlag. Kortet viser den samlede udbredelse af de lysåbne naturtyper, skovnaturtyper på ikke-fredskovspligtige arealer samt sønaturtyper FØR Dragonlife Projektet med indsatser i 2012-2014